

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
- Управа за семе и саден материјал
Скопје

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА АПЛИКАТИВЕН ПРОЕКТ

НАСЛОВ НА ПРОЕКТОТ:

Одржување на колекционираниите и воведени популации, сорти и хибриди
во Ген-банка

ГЛАВЕН ИСТРАЖУВАЧ: Проф. д-р Саша Митрев

ИНСТИТУЦИЈА: Универзитет „Гоце Делчев“
Земјоделски факултет - Штип

БРОЈ НА ДОГОВОР: 0307-1211/1 од 12.12.2012

ИЗВЕШТАЈНА ГОДИНА: 2012

ДАТУМ НА ПОДНЕСУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ: Јануари 2013

1. УЧЕСНИЦИ ВО РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ПРОЕКТОТ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА ГОДИНА:

(Име и презиме, научно, наставно-научно звање, матична институција)

а) Главен истражувач

Проф. д-р Саша Митрев - Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет - Штип

б) Соработници истражувачи

1. Проф. д-р Илија Каров, Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет - Штип
2. Доц. д-р Драгица Спасова, Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет – Штип
3. Проф. д-р Лилјана Колева, Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет - Штип
4. Проф. д-р Душан Спасов, Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет – Штип
5. Проф. д-р Верица Илиева, Универзитет „Гоце Делчев“, Земјоделски факултет - Штип

2. ЦЕЛИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОГ - ПРОЕКТОТ:

- Одржување на колекционираните и воведени популации, сорти и хибриди во Генбанка,
- Обнова на дел од колекционираниот материјал, со цел да се обезбеди резерва семе за размена и чување во Генбанка

3. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОГ-ПРОЕКТОТ И НИВНО ВРЕМЕНСКО ТЕРМИНИРАЊЕ:

Од евидентирањето на прибраниот материјал и проучување на одреден број автохтони и воведени популации, сорти и хибриди од градинарски, индустриски и житни култури, што се цел на истражувањето, се издвоени и ќе се издвојуваат нови генотипови со повисок генетски и произведен потенцијал.

Колекционираниот материјал со примена на современи агро методи е опишан и анализиран во опитно поле (активна Ген банка).

Колекционираниот материјал кој беше опфатен преку активна Ген банка, како и тој што не беше опфатен во истата, се чува во ладна комора со температура до +5°C, што овозможува краткорочно чување на семето од 3-4 години, кое семе, во иднина може да се користи за повеќе цели.

4. ДЕТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА АПЛИКАТИВЕН ПРОЕКТ ЗА ИЗВЕШТАЈНАТА ГОДИНА:

Во растот и развитокот на растението, агроколошките услови имаат големо влијание врз модификацијата, при што се создаваат разноличности помеѓу индивидуите (често пати и исчезнување) во популацијата, изразена преку три фактори: модификација под дејство на надворешните услови, генетски рекомбинации (формирање на нова генетска комбинација како резултат на странооплодување меѓу индивидуи различни по генотип) и мутации

(промена на наследниот материјал на клетката, може да биде генетска или хромозомска).

Банката на гени се смета за национално богатство поради што, како и другите природни богатства, е од суштинско значење за секоја земја. Таа претставува основен фундамент за исхраната, развојот и националната безбедност на општеството.

Токму поради оваа, согледувајќи ја неопходноста од создавање на банка на гени во нашата земја, Министерството за Земјоделство, Шумарство и водостопанство, се одлучи за финансирање ваков проект со цел поголем број видови да се чуваат, а со тоа се избегне опасноста од нивно исчезнување.

Во текот на извештајната 2012 год. по проектот "Одржување на колекционираниите и воведени популации сорти и хибриди во Генбанка", е продолжено со прибирање, евидентирање, регистрирање и внесување во колекцијата на нови материјали од градинарски, индустриски и житни култури добиени преку размена.

Покрај тоа е работено и на обнова на дел од колекционираниот материјал, со цел да се обезбеди резерва семе за размена и чување во банка на гени.

На дел од материјалот кој беше евалуиран во опитно поле (активна ген банка), вршено е анализирање на морфолошките и биолошките својства, при што е утврдено голема дивергентност кај одделни растителни видови и тоа со висок коефициент на варирање на одделни особини.

Со помош на дескриптори го вршеме описот и конкретната карактеризација на колекционираниот материјал за Генбанка.

Добиените резултати од теренските, полските и лабораториските испитувања ни овозможуваат да претпоставиме дека во нашата земја постојат видови кои по своите особини се од посебно значење како генетски ресурси за корисни цели што треба да се чувани.

Развој на секоја селекциска програма е незамислив без гермплазма (растителни генетски ресурси) која ќе обезбеди гени потребни за својствата што се цел на дадена селекциска програма. Разновидноста на гермплазмата е едно од најважните природни богатства за започнување на селекциските програми.

Колекција на градинарски, индустриски и житни култури во активна Ген банка во 2012 год.

Вид	Тип	Популации	Сорти	Број	Локалитет	Држава
Пиперка	Јадроплодни	Линии		8	Струмичко	Македонија
Пиперка	Ситноплодни	Популации		2	Струмичко	Македонија
Кикиритки			сорти	1		Бугарија
Кикиритки		Популации		5		Македонија
Памук		сорти		4		Бугарија
памук		сорти		1		Македонија
памук		сорти		1		Грција
овес		сорти		3		Хрватска
Сончоглед			Сорти	1		Македонија
Маслодајна репка			Сорти	2		Србија
'Рж			сорти	1		Македонија
Тритикале			сорти	3		Македонија
Пиперка	Бабури		сорти	4		Америка
Домат			сорти	4		Америка
Бакла		Популации		1		Македонија
Папуда		Популации		2		Македонија
Леќа		Популација		1		Македонија
Пченица Мека		линии	сорти	4 +6		Македонија
Лен			Сорти	5		Македонија
Соја			Сорти	5		Мак. Канада
Сусам		Популации	Сорти	10+4		Мак. Буг.
Јачмен			Сорти	6		Македонија
Овес		Популации	Сорти	5+3		Мак. Буг., Србија

Колекција на градинарски, индустриски и житни видови во пасивна Ген банка 2012 год.

Вид	Тип	Популации	Сорти	Број	локалитети	Држава
Пиперка	Курт.капија	Популации		2	Радовишко	Македонија
Пиперка	Курт.капија	Популации		5	Струмичко	Македонија
Пиперка	Кутт.капија	Популации		1	Бугарска	Македонија
Пиперка	Курт.капија	Популација		32	Стру.Радовиш	Македонија
Пиперка	Јадроплодни	Линии		8	Струмичко	Македонија
Пиперка	Ситноплодни	Популации		2	Струмичко	Македонија
Пиперка	Јадроплодни		Сорти	12		Бугарија
Грав поземат		Популации		21		Македонија
Грав приткар		Популации		24		Македонија
Грав собран		Популации		5		Македонија
Боранија		Популации		13		Македонија
Домат			сорти	1		Бугарија
Домат		Линии		23		Струмица
крастав.			сорти	2		Америка
Црн.патли			сорти	2		Бугарија
Лубеница			сорти	4		Америка
Тикви			сорти	5		Америка
Праз		Популација		1		Македонија
Салата			сорти	3		Бугарија
Дињи		Популации		13	Куманово Кавадарци	Македонија

Кикиритки			сорти	9		Бугарија
Кикиритки		Популации		5		Македонија
Памук		Популации	сорти	10+ 4		Маќд-Бугар
Јачмен		Линии		500		Мексико
Тврда пченица		Линии	сорти	500 +5		Мексико македонија

Потрошени сретства за 2012 година

<i>Оперативна мерка</i>	<i>Временска рамка</i>	<i>Финансиски средства (ден)</i>
Основна и дополнителна обработка на почва	март-април	50.000
Сеидба	април-мај	30.000
Ангажман за обработливата површина	јуни - октомври	40.000
Лабораториски ситен инвентар	Април-октомври	40.000
Хемикалии	Април-октомври	40.000
Електрична енергија, комуналии и др.	2012	80.000
Техничко одржување на комори	2012	40.000
Стручени и научни активности	2012	250.000
ВКУПНО		570.000

РЕКТОР

Проф. д-р Саша Митрев